

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΣΚΟΠΙΑ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ Τεύχος 82

Επισκόπηση οικονομικών, εμπορικών και επιχειρηματικών
ειδήσεων για τη Δημοκρατία της Βόρειας Μακεδονίας

- Ιανουάριος 2023 -

Περιεχόμενα

1. Επιχειρηματική δραστηριότητα	4
1.1 Ενέργεια και Ορυκτά	4
-Αύξηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας κατά 20% το 2023	4
-Επιδότησεις στην παροχή ηλεκτρικής ενέργειας από την 1η Ιανουαρίου 2023	4
-Νέοι κανονισμοί στην εγκατάσταση φωτοβολταϊκών	4
-Επένδυση τουρκικών εταιρειών σε αιολικό πάρκο	4
1.2 Τομέας Κατασκευών, Δομικών Υλικών και Real Estate	5
-Ανάλυση τομέα Κατασκευών για το 2022	5
1.3 Τραπεζικός & Χρηματοοικονομικός Τομέας	5
-Δημοσίευση του INFE-OECD Accents NB's Financial Education Activities	5
1.4 Τομέας Μεταφορών & Υποδομών	5
-Η εταιρεία Κρατικών Δρόμων παρουσιάζει το Επενδυτικό Πρόγραμμα για το 2023	5
-Η IRD Engineering σύμβουλος στο έργο για τους Διαδρόμους VIII και X	5
-Υπογραφή μνημονίου συναντίληψης μεταξύ αεροπορικών υπηρεσιών 6 βαλκανικών χωρών	5
1.5 Τομέας Επικοινωνιών/Πληροφορικής & Τεχνολογίας/Καινοτομίας	6
-Έκθεση Οργανισμού Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών	6
-Το Οικονομικό Σχέδιο της ΑΕΚ για το 2023 προβλέπει δαπάνες 596,3 εκατ. δηνariών	6
-Συνεργασία με Ισραήλ στους τομείς ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομείων	6
1.6 Αγροτικός τομέας και τομέας Τροφίμων	6
-Επιδότησεις σε σπωροκαλλιεργητές	6
-Ασφάλιστρα στους γαλακτοπαραγωγούς	7
1.7 Βιομηχανικός Τομέας	7
-Δείκτες κύκλου εργασιών στη βιομηχανία (Νοέμβριος 2022)	7
1.8 Τομέας Τουρισμού	7
-Απευθείας γραμμή πτήσης Βελιγράδι-Αχρίδα από τον Ιούνιο	7
-Πρώθηση μέσων ενημέρωσης για αύξηση της προβολής του τουρισμού	7
1.9 Τομέας Εμπορίου	7
-Εξωτερικό εμπόριο, Ιανουάριος - Νοέμβριος 2022	7
-Το εμπόριο μεταξύ Βόρειας Μακεδονίας και Αλβανίας αυξήθηκε κατά 25% το 2022	8
1.10 Άλλες ειδήσεις επιχειρηματικού ενδιαφέροντος	8
-Δελτίο τρεχουσών προκηρύξεων δημοσίων διαγωνισμών Βόρειας Μακεδονίας	8
-Προκήρυξη έργου Επίβλεψης και Διοικητικής Υποστήριξης για την Κατασκευή Διασυνδεδετήριου Αγωγού φ/α Ελλάδας-ΔΒΜ	8
-Οι εξαγωγές TIDZ αυξήθηκαν κατά 26% το 2022	9
2. Οικονομικές ειδήσεις	9
-Χωρίς προσθετικό φόρο το 2023	9
-Νέες αυξήσεις σε συντάξεις και κατώτατο μισθό	9
-Σταδιακή επιβράδυνση του πληθωρισμού το 2023	9
-Μειωμένο έλλειμμα και πραγματοποίηση κεφαλαιουχικών επενδύσεων στο 88%	9
-Εξωτερικό χρέος, γ' τρίμηνο 2022	10
-160.125 άνεργοι που αναζητούν εργασία, έως τα τέλη Νοεμβρίου 2022	10
-Εκτιμήσεις Παγκόσμιας Τράπεζας για την οικονομία της Βόρειας Μακεδονίας	10
-Κατάλογος οφειλετών από την Υπηρεσία Δημοσίων Εσόδων (PRO)	10
-S&P: Σταθερό νόμισμα και επαρκώς κεφαλαιοποιημένος τραπεζικός τομέας	10
3. Ευρωπαϊκή προοπτική	11
-Απορρόφηση κονδυλίων από το IPARD	11
4. Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις	11
-Η EBRD υποστηρίζει την πρώτη επένδυση της χώρας σε υποδομές στερεών αποβλήτων	11

5. Ειδήσεις γενικού ενδιαφέροντος	11
-Η Orca Holding σχεδιάζει να κατασκευάσει «Νοσοκομείο Μητέρας και Παιδιού»	11
-Απαραχαιωμένα υδροηλεκτρικά συστήματα	12
-Νομοσχέδιο για τις εργασιακές σχέσεις στην ΔΒΜ	12
6. Εκδηλώσεις και εκθέσεις	12
-Συμμετοχή Κεντρικής Τράπεζας στο Φόρουμ EuroMoney 2023	12
-Διάσκεψη για τις οικονομικές προκλήσεις το 2023	12
-Ετήσιο Συνέδριο Κυβέρνησης ΔΒΜ «Έτος Νέων Ευκαιριών» (Σκόπια, 30-31.1.2023)	13

Σημειώσεις / Disclaimer :

1. Σε περίπτωση αναδημοσίευσης, παρακαλείστε όπως αναφέρεται η πηγή.
2. Εφ' όσον δεν επιθυμείτε πλέον να λαμβάνετε τα Ενημερωτικά Δελτία του Γραφείου ΟΕΥ-Σκοπίων, παρακαλείστε όπως αποστείλετε σχετικό μήνυμα στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο μας (ecocom-skorje@mfa.gr).
3. Τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που συλλέγονται από το Υπουργείο Εξωτερικών, παρέχονται από τα υποκείμενα αυτών εκουσίως και χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για παροχή ενημέρωσής τους ή για στατιστικούς σκοπούς. Η διαχείριση και προστασία των προσωπικών δεδομένων υπόκειται στα οριζόμενα στο εθνικό, ενωσιακό και διεθνές δίκαιο σχετικά με την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως εκάστοτε ισχύει (Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την προστασία προσωπικών δεδομένων από το Υπουργείο Εξωτερικών βλ. <http://www.agora.mfa.gr/prostasia-prosorikon-dedomenon>)
4. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο παρόν Ενημερωτικό Δελτίο προέρχονται τόσο από επίσημες πηγές (Κρατική Στατιστική Υπηρεσία, Κεντρική Τράπεζα, ιστοσελίδες Υπουργείων και δημοσίων φορέων κ.α.), όσο και από ειδήσεις σε έντυπα και άλλα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Το Γραφείο ΟΕΥ - Σκοπίων τηρεί επιφύλαξη ως προς τις ειδησεογραφικές πηγές για τις οποίες δεν εγγυάται την ακρίβειά τους.

Στελέχωση Γραφείου ΟΕΥ Σκοπίων:

- Αναστασία Ζωγράφου, Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄ – Προϊσταμένη Γραφείου ΟΕΥ
- Ευτυχία Ξυδιά, Γραμματέας ΟΕΥ Α΄
- Βασίλης Γκατζάρας, Γραμματέας ΟΕΥ Γ΄
- Aneta Cvetkovska, Επιστ. Συνεργάτης

1. Επιχειρηματική δραστηριότητα

1.1 Ενέργεια και Ορυκτά

-Αύξηση της παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας κατά 20% το 2023

Σύμφωνα με δηλώσεις του Γενικού Διευθυντή της JSC ESM, Vasko Kovacevski, το 2022 η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας αυξήθηκε κατά 27% σε σχέση με το προηγούμενο έτος, ενώ ο σχεδιασμός για το 2023 είναι να αυξηθεί η παραγωγή κατά περίπου 20% σε σύγκριση με το 2022. «Καταφέρνουμε να θέσουμε σε λειτουργία όλες τις εγχώριες παραγωγικές δυνατότητες ηλεκτρικής ενέργειας, μειώνοντας έτσι την εξάρτηση από την αγορά ακριβού ρεύματος. Η εγχώρια παραγωγή είναι η φθηνότερη και γι' αυτό την αυξάνουμε. Επιπλέον, σε περιόδους κρίσης μειώνουμε σημαντικά το κόστος παραγωγής και το μη παραγωγικό κόστος. Έτσι, καταφέρνουμε να διατηρήσουμε την τιμή του ρεύματος χαμηλότερη για τους πολίτες και τις μικρές επιχειρήσεις», είπε μεταξύ άλλων στην πρωτοχρονιάτικη ομιλία του ο Kovacevski.

-Επιδοτήσεις στην παροχή ηλεκτρικής ενέργειας από την 1η Ιανουαρίου 2023

Η ESM Sales αύξησε τον αριθμό των επιδοτούμενων φορέων παροχής ηλεκτρικής ενέργειας από την 1η Ιανουαρίου 2023, μετά την απόφαση της Κυβέρνησης για το μέτρο κατά της κρίσης που άρχισε να εφαρμόζεται τον Δεκέμβριο του 2022. Έτσι, η εταιρεία προμηθεύει πλέον συνολικά 374 σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, 244 οντότητες από τη βιομηχανία τροφίμων και 57 εταιρείες νερού, δηλαδή ο συνολικός αριθμός οντοτήτων που προμηθεύονται από την ESM Sales μετά την απόφαση της κυβέρνησης είναι 675. Οι καταναλωτές από τη βιομηχανία τροφίμων λαμβάνουν ηλεκτρική ενέργεια με τιμή 80 ευρώ/ MWh και τα σχολεία και οι εταιρείες ύδρευσης με 95 ευρώ/ MWh.

-Νέοι κανονισμοί στην εγκατάσταση φωτοβολταϊκών

Ο Πρόεδρος της Ρυθμιστικής Επιτροπής Ενέργειας (ERC) Marko Bislimovski αποκάλυψε σε συνέντευξη Τύπου νέους κανονισμούς για τις διαδικασίες εγκατάστασης φωτοβολταϊκών. «Από φέτος, όσοι θα αποφασίσουν να εγκαταστήσουν φωτοβολταϊκά θα πρέπει να τοποθετήσουν και μπαταρίες αποθήκευσης ενέργειας. Αυτό θα καλύψει μεταξύ 10% και 20% της εγκατεστημένης ισχύος και φυσικά θα αυξήσει την αξία της επένδυσης κατά περίπου 20% ή 30%. Ωστόσο, αυτές οι δαπάνες μπορούν να αντισταθμιστούν με πόρους από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Το 2022 ήταν μια αρκετά επιτυχημένη χρονιά όσον αφορά στην εγκατάσταση φωτοβολταϊκών. Καθ' όλη τη διάρκεια του 2022 η ERC εξέδωσε 267 άδειες για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, εκ των οποίων η πλειονότητα είναι φωτοβολταϊκά (ισχύος 106,5 MW), ακολουθούμενα από ανεμογεννήτριες (36 MW - αιολικό πάρκο στο Bogdanci), μικρές υδροηλεκτρικές μονάδες (7,2 MW - HPP Kozjak, HPP SvetaPetka) και μονάδες ηλεκτροπαραγωγής που λειτουργούν με βιοαέριο ή βιομάζα (2,5 MW). Ο αριθμός των νέων δυναμικοτήτων που χρησιμοποιούν ανανεώσιμες πηγές αυξήθηκε κατά 7% σε σύγκριση με το 2021, με τις περισσότερες από αυτές τις δυναμικότητες να εγκαθίστανται σε Αχρίδα, Τέτοβο, Kratovo, Krusevo, Kriva Palanka και Sveti Nikole, καλύπτοντας 65.700 νοικοκυριά περίπου», είπε ο Bislimovski, προσθέτοντας ότι με την πρόοδο στον τομέα αυτό, το κράτος αυξάνει την ενεργειακή του ανεξαρτησία.

-Επένδυση τουρκικών εταιρειών σε αιολικό πάρκο

Σύμφωνα με δημοσιεύματα, η YEO Teknoloji με έδρα την Κωνσταντινούπολη συνήψε συμβόλαιο για σχεδιασμό, προμήθεια, συναρμολόγηση, δοκιμή, θέση σε λειτουργία και άλλα έργα ηλεκτροδότησης και αυτοματισμού σε έργο αιολικού πάρκου ισχύος 44 MW, πλησίον της Γευγελής, κοντά στα σύνορα με την Ελλάδα. Η πρώτη φάση αφορά σε επτά ανεμογεννήτριες συνολικής ισχύος 34 MW, ενώ άλλες δύο τουρμπίνες 5 MW εκάστη θα πρέπει να προστεθούν αργότερα, σύμφωνα με την τεκμηρίωση του έργου. Η κρατική εταιρεία ηλεκτρικής ενέργειας της Βόρειας Μακεδονίας Elektranina Severna Makedonija εργάζεται στο αιολικό έργο Miravci ισχύος 50 MW στην ίδια περιοχή. Η εν λόγω εταιρεία προσλήφθηκε από την τουρκική Kaltun Enerji, μετά την ακύρωση της συνεργασίας με την PowerChina. Σύμφωνα με την YEO, η συμφωνία είναι ύψους 6,45 εκατ. ευρώ. Η εταιρεία επεσήμανε ότι έχει 225 έργα σε περισσότερες από 30 χώρες στην Ευρώπη, τη Μέση Ανατολή, την Κεντρική Ασία και την Αφρική. Σημειώνεται ότι, η YEO κατέθεσε πρόσφατα στην Τουρκία προκαταρκτικές άδειες για 12 έργα ηλιακής ενέργειας συνολικής ισχύος 503 MW, με χωρητικότητα αποθήκευσης μπαταριών 503 MWh.

1.2 Τομέας Κατασκευών, Δομικών Υλικών και Real Estate

-Ανάλυση τομέα Κατασκευών για το 2022

Σύμφωνα με τον Σύνδεσμο Κατασκευών, Βιομηχανίας Οικοδομικών Υλικών και Μη Μετάλλων του Εμπορικού Επιμελητηρίου Βόρειας Μακεδονίας, το 2022 καταγράφηκαν λίγες κατασκευαστικές δραστηριότητες, μικρός αριθμός νέων διαδικασιών ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων, μεγάλος αριθμός ακυρωμένων προσφορών, αύξηση των τιμών της ενέργειας και των κατασκευαστικών υλικών. Στα αίτια συμπεριλαμβάνεται η πτώχευση της Beton JSC Skopje, μιας από τις τρεις μεγαλύτερες κατασκευαστικές εταιρείες της χώρας. Η άνοδος της τιμής της ενέργειας, η τεράστια αύξηση της τιμής των δομικών υλικών και η δυσχερής πρόσβαση σε πρώτες ύλες την περασμένη περίοδο έφεραν σε δύσκολη θέση τις εγχώριες κατασκευαστικές εταιρείες, τονίζει το Επιμελητήριο.

1.3 Τραπεζικός & Χρηματοοικονομικός Τομέας

-Δημοσίευση του INFE-OECD Accents NB's Financial Education Activities

Ανάλυση που διεξήχθη από το Διεθνές Δίκτυο Χρηματοοικονομικής Εκπαίδευσης του ΟΟΣΑ (INFE) επισημαίνει ως καλό παράδειγμα το πρόγραμμα χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης που εφαρμόζει η Κεντρική Τράπεζα της Βόρειας Μακεδονίας. Σύμφωνα με την ανάλυση, το επίπεδο της ψηφιακής χρηματοοικονομικής ένταξης στις χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης αυξήθηκε τα τελευταία χρόνια, αλλά κατά μέσο όρο εξακολουθεί να βρίσκεται σε χαμηλότερο επίπεδο σε σύγκριση με τις χώρες του ΟΟΣΑ. Στην ανάλυση, μεταξύ άλλων, τονίζεται ότι η Κεντρική Τράπεζα της ΔΒΜ, προκειμένου να καλύψει τις ανάγκες και τους περιορισμούς διαφορετικών ομάδων πληθυσμού χρησιμοποιεί διάφορα ψηφιακά εργαλεία και κανάλια χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης, όπως εκπαιδευτικά βίντεο. Συγκεκριμένα, υπάρχουν εννέα εκπαιδευτικά βίντεο κινουμένων σχεδίων από τη σειρά «Με την Κεντρική Τράπεζα στον κόσμο των οικονομικών». Τα βίντεο είναι διαθέσιμα στον ιστότοπο της Τράπεζας, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και στα κανάλια YouTube, καθώς και σε παραδοσιακά κανάλια, δηλαδή στην εθνική τηλεόραση, προκειμένου να φτάσουν στο ευρύ κοινό, αναφέρουν από την Τράπεζα.

1.4 Τομέας Μεταφορών & Υποδομών

-Η εταιρεία Κρατικών Δρόμων παρουσιάζει το Επενδυτικό Πρόγραμμα για το 2023

Η Δημόσια Επιχείρηση Κρατικών Οδών της ΔΒΜ (PE for State Roads) δημοσίευσε το επενδυτικό της πρόγραμμα για το 2023, το οποίο υπολογίζεται σε περίπου 38,7 δισ. δηνάρια. Τα έσοδα για το 2023 προβλέπονται στα 11,2 δισ. δηνάρια, ήτοι 3,8 δισ. δηνάρια υψηλότερα σε σχέση με το 2022. Το 2023 η εταιρεία θα λάβει δάνεια από την Παγκόσμια Τράπεζα ύψους 1,1 δισ. δηναρίων, από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD) ύψους 4,5 δισ. δηναρίων και από την Τράπεζα Εξαγωγών-Εισαγωγών των Ηνωμένων Πολιτειών (EXIM) 6 δισ. δηναρίων, ενώ 15 δισ. δηνάρια θα προέλθουν από τον κρατικό προϋπολογισμό. Το 2023, η PE for State Roads σκοπεύει να πραγματοποιήσει επενδύσεις ύψους 29,9 δισ. δηνάρια, κυρίως για κατασκευή και ανακατασκευή δρόμων, σηράγγων, ανυψωτικών διαδρόμων, οδικού φωτισμού και σηματοδότησης, απαλλοτριώσεις κ.λπ. και περίπου 68 εκατ. δηνάρια για προμήθεια λογισμικού και εξοπλισμού για τις εγκαταστάσεις της.

-Η IRD Engineering σύμβουλος στο έργο για τους Διαδρόμους VIII και X

Ο Αντιπρόεδρος της Κυβέρνησης της ΔΒΜ Artan Grubi επιβεβαίωσε ότι η Κυβέρνηση επέλεξε την εταιρεία IRD Engineering ως σύμβουλο και επόπτη για την κατασκευή των Διαδρόμων VIII και X από την κοινοπραξία Bechtel και Enka. Το έργο προβλέπει την κατασκευή των τμημάτων του αυτοκινητόδρομου Gostivar-Kicevo, Tetovo-Gostivar, Trebeniste-Struga-Kjafasan και Prilep-Bitola. Το συμβόλαιο με την Bechtel και την Enka είναι αξίας περίπου 244 εκατ. ευρώ και το 2022 η Βουλή συμπεριέλαβε το συγκεκριμένο έργο μεταξύ των επενδύσεων δημοσίου συμφέροντος.

-Υπογραφή μνημονίου συναντίληψης μεταξύ αεροπορικών υπηρεσιών 6 βαλκανικών χωρών

Στις 16 Ιανουαρίου 2023 υπεγράφη στο Βελιγράδι, μνημόνιο συναντίληψης μεταξύ των υπηρεσιών πολιτικής αεροπορίας της Σερβίας, της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης, του Μαυροβουνίου, της Βόρειας Μακεδονίας, της Αλβανίας και της Τουρκίας. Το μνημόνιο προβλέπει ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της πολιτικής αεροπορίας, στις κοινές επιδόσεις ενώπιον διεθνών οργανισμών, στην αμοιβαία αναγνώριση των αδειών και στην κοινή οργάνωση εκπαίδευσης σε θέματα ασφάλειας διεθνούς εναέριας κυκλοφορίας. Παράλληλα, οι αρμόδιοι φορείς προτείνουν τη δημιουργία εκπαιδευτικού κέντρου με έδρα το Βελιγράδι και συμφωνούν να δράσουν από κοινού στην

Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Ασφάλειας της Αεροπορίας για την αυτόματη αναγνώριση αδειών χειριστή, αδειών συντήρησης αεροσκαφών και αδειών ελέγχου εναέριας κυκλοφορίας.

1.5 Τομέας Επικοινωνιών/Πληροφορικής & Τεχνολογίας/Καινοτομίας

-Έκθεση Οργανισμού Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών

Ο συνολικός αριθμός των συνδρομητών ευρυζωνικού Διαδικτύου το δεύτερο τρίμηνο του 2022 ήταν 502.200, ενώ 1.418.946 άτομα είχαν πρόσβαση στο Διαδίκτυο μέσω δικτύων κινητής τηλεφωνίας (2G/3G/4G), σύμφωνα με έκθεση που δημοσιεύτηκε από τον Οργανισμό Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών στα τέλη Δεκεμβρίου. Σύμφωνα με την έκθεση, υπήρχαν 1.932.608 συνδρομητές κινητής τηλεφωνίας το δεύτερο τρίμηνο του 2022, σημειώνοντας αύξηση 3,48% σε σύγκριση με το δεύτερο τρίμηνο του 2021. Κατά μέσο όρο πραγματοποίησαν 110,36 κλήσεις το μήνα. Ο αριθμός των οικιακών συνδρομητών συμβολαίου αυξήθηκε κατά 1,17% σε σύγκριση με το πρώτο τρίμηνο του 2022, ενώ η αύξηση σε σχέση με το δεύτερο τρίμηνο του 2021 ανέρχεται σε 4,03%. Οι επαγγελματικοί συνδρομητές συμβολαίου αυξήθηκαν κατά 0,17% σε σύγκριση με το πρώτο τρίμηνο του 2022, ενώ μειώθηκαν κατά 0,02% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Το δεύτερο τρίμηνο του 2022 ο αριθμός των απεσταλμένων μηνυμάτων SMS μειώθηκε κατά 1,41% σε σύγκριση με το πρώτο τρίμηνο του 2022. Ο συνολικός αριθμός των απεσταλμένων μηνυμάτων MMS το δεύτερο τρίμηνο του 2022 αυξήθηκε κατά 0,85% σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο και μειώθηκε κατά 2,88% σε σύγκριση με το δεύτερο τρίμηνο του 2021. Η Telekom κατέχει το μεγαλύτερο μερίδιο αγοράς με 50,67%, το μερίδιο αγοράς της A1 ανέρχεται σε 47,77%, της Robi στο 0,89%, της Lycamobile στο 0,55% και της Green Mobile στο 0,12%. Από το δεύτερο τρίμηνο του 2022, υπάρχουν 435.714 εγγεγραμμένοι συνδρομητές τηλεοπτικών υπηρεσιών, εκ των οποίων 212.433 χρησιμοποιούν καλωδιακή τηλεόραση, 152.093 χρησιμοποιούν IPTV, 41.298 χρησιμοποιούν DVB-T και 30.081 είναι συνδεδεμένοι σε δορυφορική τηλεόραση. Ο αριθμός των χρηστών δορυφορικής τηλεόρασης αυξήθηκε τόσο σε τριμηνιαίο όσο και σε ετήσιο επίπεδο κατά 10,11% και 22,57% αντίστοιχα. Σύμφωνα με την έκθεση, από το δεύτερο τρίμηνο του 2022, υπάρχουν 432.086 σταθερές γραμμές στη χώρα, σημειώνοντας αύξηση 1,37% σε τριμηνιαία βάση και 2,66% σε ετήσια βάση. Ο συνολικός όγκος κίνησης το δεύτερο τρίμηνο του 2022 μειώθηκε κατά 24,23% σε σύγκριση με το ίδιο τρίμηνο του 2021, ενώ σημείωσε επίσης πτώση 10,26% σε σύγκριση με το πρώτο τρίμηνο του 2022.

-Το Οικονομικό Σχέδιο της ΑΕΚ για το 2023 προβλέπει δαπάνες 596,3 εκατ. δηναρίων

Ο Οργανισμός Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών (ΑΕΚ) δημοσίευσε το οικονομικό σχέδιο για το 2023. Ειδικότερα, ο ΑΕΚ σχεδιάζει να δαπανήσει 25,6 εκατ. δηνάρια για το έργο κατασκευής πυλώνα κεραιών στα Σκόπια, ενώ οι συνολικές δαπάνες για το 2023 προβλέπονται σε 596,3 εκατ. δηνάρια ή κατά 36,6% λιγότερο από το 2022. Ο Οργανισμός σκοπεύει να δαπανήσει 136 εκατ. δηνάρια για πρόσθετο εξοπλισμό και 174,8 εκατ. δηνάρια για μισθούς. Το ετήσιο πρόγραμμα περιλαμβάνει επίσης δαπάνες για επίβλεψη ηλεκτρονικών επικοινωνιών (52 εκατ. δηνάρια), χρήση παραχωρημένων τηλεπικοινωνιακών αριθμών και σειρών αριθμών (52,6 εκατ. δηνάρια), χρήση ραδιοσυχνοτήτων κ.λπ.

-Συνεργασία με Ισραήλ στους τομείς ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ταχυδρομείων

Η κυβέρνηση της Βόρειας Μακεδονίας ενέκρινε κείμενο συμφωνίας με το Ισραήλ για συνεργασία στους τομείς των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών, υπό τον τίτλο «Συνεργασία με το Ισραήλ στους τομείς των ηλεκτρονικών επικοινωνιών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών». Η εν λόγω συνεργασία στοχεύει στην αναβάθμιση των εμπορικών και τεχνικών συναλλαγών τόσο από οικονομικής και κοινωνικής άποψης όσο και προς την κατεύθυνση της εμβάθυνσης των αμοιβαίων σχέσεων για τον εκσυγχρονισμό των ηλεκτρονικών επικοινωνιακών δικτύων.

1.6 Αγροτικός τομέας και τομέας Τροφίμων

-Επιδότησεις σε οπωροκαλλιεργητές

Πρώτη προκαταβολή ποσού 123,2 εκατ. ευρώ έχει πραγματοποιηθεί και ήδη 9.563 οπωροκαλλιεργητές θα λάβουν την πρώτη επιδότηση των 12.000 ευρώ ανά στρέμμα, δήλωσε το Υπουργείο Γεωργίας, Δασών και Υδάτων της ΔΒΜ. Δικαιούχοι του εν λόγω μέτρου είναι όλες οι γεωργικές εκμεταλλεύσεις που έχουν τουλάχιστον 0,2 εκτάρια έκτασης με οπωροφυτείες και είναι εγγεγραμμένες στο μητρώο γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

-Ασφάλιστρα στους γαλακτοπαραγωγούς

Ο Υπουργός Γεωργίας Ljupco Nikolovski ανέφερε ότι καταβλήθηκαν οι πριμοδοτήσεις για το γάλα που παρήχθη και παραδόθηκε την περίοδο μεταξύ Οκτωβρίου και Δεκεμβρίου του 2021 σε περίπου 4.600 παραγωγούς γάλακτος στη χώρα. «Το μέτρο αυτό καλύπτει όλους τους εγγεγραμμένους παραγωγούς αγελαδινού, πρόβειου και κατσικίσιου γάλακτος που παρέδωσαν το γάλα σε εγγεγραμμένους αγοραστές».

1.7 Βιομηχανικός Τομέας

-Δείκτες κύκλου εργασιών στη βιομηχανία (Νοέμβριος 2022)

Σύμφωνα με στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Βόρειας Μακεδονίας, ο συνολικός δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία τον Νοέμβριο του 2022, σε σύγκριση με τον Νοέμβριο του 2021, ήταν 107,0. Ο συνολικός κύκλος εργασιών των Κύριων Βιομηχανικών Κλάδων κατά το ίδιο διάστημα σύγκρισης, ήταν υψηλότερος στα «Κεφαλαιουχικά αγαθά» κατά 26,2% και στα «Μη διαρκή καταναλωτικά αγαθά» κατά 9,4%, αλλά χαμηλότερος στα «Ενδιάμεσα αγαθά, εκτός ενέργειας» κατά 14,0% και στα «Διαρκή καταναλωτικά αγαθά» κατά 15,1%. Ο συνολικός δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία, τον Νοέμβριο 2022, σε σύγκριση με τον Οκτώβριο του 2022, ήταν 111,2, ενώ την περίοδο Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2022, σε σύγκριση με τον Ιανουάριο-Νοέμβριο 2021, ο δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία, συνολικά, ήταν 114,4. Τέλος, ο δείκτης κύκλου εργασιών της βιομηχανίας στη μη εγχώρια αγορά τον Νοέμβριο 2022, σε σύγκριση με τον Οκτώβριο 2022, ήταν 113,4, ενώ την περίοδο Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2022, σε σύγκριση με την περίοδο Ιανουαρίου - Νοεμβρίου 2021, ο δείκτης κύκλου εργασιών στη βιομηχανία της μη εγχώριας αγοράς, ήταν 115,3.

1.8 Τομέας Τουρισμού

-Απευθείας γραμμή πτήσης Βελιγράδι-Αχρίδα από τον Ιούνιο

Ο Διευθυντής του Οργανισμού για την Προώθηση και Υποστήριξη του Τουρισμού της Βόρειας Μακεδονίας, Ljupco Janovski, δήλωσε ότι η απευθείας αεροπορική γραμμή Αχρίδας-Βελιγραδίου, η οποία θα ξεκινήσει τον Ιούνιο, θα διπλασιάσει τον αριθμό των Σέρβων τουριστών και ότι το 2023 θα ξεπεραστεί ο αριθμός ρεκόρ τουριστών στη Βόρεια Μακεδονία και διανυκτερεύσεων από το 2019.

Ο Janovski είπε ότι το 2022 ο αριθμός των Σέρβων τουριστών στην Αχρίδα έχει αυξηθεί κατά 40% και εξέφρασε την προσδοκία ότι φέτος θα είναι διπλάσιοι, επειδή η «Air Serbia» θα πετά τέσσερις φορές την εβδομάδα σε ελκυστικές τιμές. Πρόσθεσε ότι φέτος αναμένεται αύξηση του αριθμού των τουριστών από ευρωπαϊκές και ασιατικές χώρες, καθώς και περισσότερες κυκλικές περιηγήσεις στα Βαλκάνια, όπου η Αχρίδα είναι αναπόφευκτος προορισμός.

-Προώθηση μέσω ενημέρωσης για αύξηση της προβολής του τουρισμού

Στις αρχές του τρέχοντος έτους, ο Οργανισμός Προώθησης και Υποστήριξης του Τουρισμού της ΔΒΜ (ΑΡΡΤ) ανέλαβε προωθητικές ενέργειες για την προβολή του τουρισμού στα μέσα ενημέρωσης. Στις χώρες-στόχους συγκαταλέγονται οι: Πολωνία, Σερβία, Βουλγαρία, Αλβανία, Κόσσοβο και Τουρκία. Σημειώνεται ότι, τους πρώτους 10 μήνες του 2022, το μερίδιο των τουριστών από τις προαναφερθείσες χώρες στον συνολικό αριθμό ξένων τουριστών και διανυκτερεύσεων ήταν 30%. Ο Οργανισμός στο δεύτερο μέρος της καμπάνιας μέσω των μέσων ενημέρωσης κατηύθυναν την προώθηση στα ηλεκτρονικά μέσα, ήτοι 100% διαδικτυακή διαφήμιση.

1.9 Τομέας Εμπορίου

-Εξωτερικό εμπόριο, Ιανουάριος - Νοέμβριος 2022

Σύμφωνα με τα προκαταρκτικά στοιχεία της Κρατικής Στατιστικής Υπηρεσίας της Βόρειας Μακεδονίας, η συνολική αξία των εξαγόμενων αγαθών από την ΔΒΜ την περίοδο Ιανουαρίου-Νοεμβρίου 2022 ανήλθε σε 7.649.413 χιλιάδες ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 20,8% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περσινή περίοδο, ενώ η αξία των εισαγόμενων αγαθών για την ίδια περίοδο ήταν 11.109.992 χιλιάδες ευρώ, ή 27,8% περισσότερα από την αντίστοιχη περσινή περίοδο. Το εμπορικό έλλειμμα την περίοδο Ιανουαρίου- Νοεμβρίου 2022 ήταν 3.460.579 χιλιάδες ευρώ. Η κάλυψη των εισαγωγών από εξαγωγές την περίοδο Ιανουαρίου-Νοεμβρίου 2022 ήταν 68,9%. Στις εξαγωγές τα σημαντικότερα προϊόντα είναι «υποστηριζόμενοι καταλύτες με δραστική ουσία, πολύτιμα μέταλλα ή ενώσεις πολύτιμων μετάλλων, σετ καλωδίων ανάφλεξης και άλλα σετ καλωδίωσης του είδους που χρησιμοποιούνται σε οχήματα, αεροσκάφη ή πλοία, μέρη καθίσματα της υποομάδας 821.1 και άλλοι υποστηριζόμενοι καταλύτες. Στις εισαγωγές, τα σημαντικότερα προϊόντα είναι τα πετρελαιοειδή και

τα έλαια που λαμβάνονται από ασφαλτούχα ορυκτά (εκτός από ακατέργαστα), άλλα μέταλλα της ομάδας της πλατίνας και κράματά τους, ακατέργαστα ή σε μορφή σκόνης, η ηλεκτρική ενέργεια και τα κολλοειδή πολύτιμα μέταλλα. Κατά την ίδια χρονική περίοδο, σύμφωνα με τον συνολικό όγκο του εξωτερικού εμπορίου, οι σημαντικότεροι εμπορικοί εταίροι της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας ήταν η Γερμανία, η Μεγάλη Βρετανία, η Ελλάδα, η Σερβία και η Βουλγαρία.

-Το εμπόριο μεταξύ Βόρειας Μακεδονίας και Αλβανίας αυξήθηκε κατά 25% το 2022

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία, οι εξαγωγές αλβανικών αγροτικών προϊόντων προς τη Βόρεια Μακεδονία αυξήθηκαν το 2022 κατά 37,2%, ενώ οι εισαγωγές από τη Βόρεια Μακεδονία μειώθηκαν κατά 22%. Από το αλβανικό Υπουργείο Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης αναφέρουν ότι οι αριθμοί αυτοί είναι αποτέλεσμα της ένταξης της Αλβανίας στην πρωτοβουλία Open Balkan, προσθέτοντας ότι υπάρχει πρόοδος και στο διμερές εμπόριο με τη Σερβία.

1.10 Άλλες ειδήσεις επιχειρηματικού ενδιαφέροντος

-Δελτίο τρεχουσών προκηρύξεων δημοσίων διαγωνισμών Βόρειας Μακεδονίας

Το δελτίο τρεχουσών προκηρύξεων δημοσίων διαγωνισμών στη Βόρεια Μακεδονία, Αρ. Τεύχους Νο.43/2023 από 26 Ιανουαρίου 2023, είναι διαθέσιμο στην ακόλουθη ιστοσελίδα του Γραφείου ΟΕΥ - Σκοπίων στη διαδικτυακή πύλη AGORA:

https://agora.mfa.gr/infocfiles/Tenders%20No%2043_2023%20mk.pdf

-Προκήρυξη έργου Επίβλεψης και Διοικητικής Υποστήριξης για την Κατασκευή Διασυνδετηρίου Αγωγού φ/α Ελλάδας-ΔΒΜ

Η αναθέτουσα κρατική αρχή της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας NOMAGAS JSC, η οποία δραστηριοποιείται στην υλοποίηση του εντός ΔΒΜ σκέλους Διασυνδετηρίου Αγωγού φ/α Ελλάδας-ΔΒΜ, εξέδωσε δημόσια πρόσκληση ενδιαφέροντος για συμμετοχή σε ανοιχτό διαγωνισμό προς παροχή υπηρεσιών τεχνογνωσίας για την επίβλεψη κατασκευής Διασυνδετηρίου Αγωγού αμφίδρομης κατεύθυνσης, Νεγκότινο – Εύζωνοι, με τη χρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων. Σύμφωνα με την προκήρυξη και την κείμενη νομοθεσία της ΔΒΜ, οι υπηρεσίες αφορούν εξειδικευμένη μηχανική επίβλεψη όπως ορίζεται στους Όρους Σύμβασης Κατασκευής FIDIC για τις εργασίες αγωγού του οποίου η σχεδιαζόμενη αρχική χωρητικότητα υπολογίζεται να ανέρχεται σε 1.8 bcm ετησίως. Μεταξύ των υποχρεώσεων του συμβαλλόμενου μέρους περιλαμβάνεται επίσης η εξέταση και επίβλεψη τεκμηρίωσης που σχετίζονται με τις συμβάσεις χρηματοδότησης και επιχορήγησης, η επιβεβαίωση της εκπλήρωσης των προϋποθέσεων, η εφαρμογή διασφαλίσεων, η κατάσταση διαβούλευσης και η παρακολούθηση παραπόνων, η παρακολούθηση των αποζημιώσεων και οποιαδήποτε άλλη απαίτηση. Η συνολική διάρκεια της σύμβασης ανέρχεται σε 39 μήνες και ο προβλεπόμενος προϋπολογισμός σε 2.475.000 ευρώ. Όσον αφορά στις ελάχιστες προϋποθέσεις συμμετοχής σημειώνεται ότι:

i.Ο μέσος ετήσιος κύκλος εργασιών του υποψηφίου πρέπει να ανέρχεται σε τουλάχιστον 2.000.000,00 ευρώ, είτε πρόκειται για μεμονωμένη επιχείρηση είτε για κοινοπραξία. Η περίοδος αναφοράς που θα ληφθεί υπόψη είναι τα τρία τελευταία έτη (2019,2020,2021).

ii.Ο υποψήφιος οφείλει να πληροί τα ακόλουθα τεχνικά και επαγγελματικά κριτήρια:

-Αποδεδειγμένη επαγγελματική εμπειρία και ικανότητα, να απασχολεί τουλάχιστον είκοσι (20) εργαζομένους ως μόνιμο προσωπικό, στους συναφείς τομείς της παρούσας σύμβασης.

-Περίοδος αναφοράς που θα ληφθεί υπόψη θα είναι τα τελευταία τρία (3) έτη αμέσως πριν από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής.

-Τεχνική ικανότητα: Παροχή τουλάχιστον μίας (1) αντίστοιχης ανάληψης έργου κατά την τελευταία πενταετία. Παρόμοια ανάθεση σημαίνει παροχή υπηρεσιών επίβλεψης κατασκευής ή/και διαχείρισης έργων που σχετίζονται με υπηρεσίες,περιλαμβανομένων, υπηρεσιών εμπέλειας για κατασκευή, αλλαγή ή συντήρηση φ/α ή αγωγών πετρελαίου αξίας τουλάχιστον 10 εκ. ευρώ. Στην περίπτωση κοινοπραξίας, τουλάχιστον ένας εταίρος πρέπει να πληροί εν λόγω απαίτηση.

-Προθεσμία υποβολής υποψηφιότητας: 6 Μαρτίου τ.έ, 12:00 τοπική ώρα.

-Γλώσσα κατάθεσης προσφορών: Αγγλική.

Παρατίθεται συναφώς, ακόλουθος σύνδεσμος στην οικεία ιστοσελίδα Ε.Ε:

<https://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:57159-2023:TEXT:EN:HTML&tabId=1>

Περαιτέρω πληροφορίες για την συμμετοχή στον εν λόγω διαγωνισμό δύνανται να αναζητηθούν και μέσω εδώ εταιρείας ως ακολούθως:

-Αναθέτουσα αρχή: NOMAGAS JSC Skopje
-Contact person: Ms Violeta A. Spasova
-E-mail: ts.ignm@mer.com.mk
-Telephone: +3896090137
-Internet address(es): <https://mer.com.mk>

-Οι εξαγωγές TIDZ αυξήθηκαν κατά 26% το 2022

Οι συνολικές εξαγωγές των εταιρειών στις Ζώνες Τεχνολογικής και Βιομηχανικής Ανάπτυξης (TIDZ) το 2022 κατέγραψαν 3,75 δισ. ευρώ, ή αύξηση 26% σε σύγκριση με το 2021, όταν η ανάπτυξη ήταν 14%. Το όριο του 1 δισ. ευρώ σε εξαγωγές ξεπεράστηκε για πρώτη φορά το τρίτο τρίμηνο του 2022 και οι εξαγωγές έφτασαν τα 850 εκατ. ευρώ και στα τέσσερα τρίμηνα, δήλωσε ο επικεφαλής της Διεύθυνσης TIDZ, Jovan Despotovski. Από την άλλη, οι εισαγωγές στην TIDZ έφτασαν τα 3,37 δισ. ευρώ το 2022 και είναι κατά 16% υψηλότερες από το 2021, αλλά έχουν χαμηλότερο ρυθμό ανάπτυξης από τις εξαγωγές. «Πρόκειται για ασύγκριτα καλύτερο αποτέλεσμα σε σχέση με όλα τα προηγούμενα χρόνια στη λειτουργία των ζωνών. Ολοκληρώσαμε το έτος με καθαρό αποτέλεσμα εξαγωγών και εισαγωγών άνω του 10%. Πάνω από 2.300 νέες θέσεις εργασίας έχουν ανοίξει στις εταιρείες των TIDZ από την αρχή του έτους μέχρι τώρα. Ο αριθμός των εργαζομένων τον Νοέμβριο ανήλθε σε 16.300, σημειώνοντας αύξηση 17% σε μόλις ένα χρόνο. Οι κρατικές ενισχύσεις σε εταιρείες στις TIDZ το 2022 ανήλθε σε περίπου 750 εκατ. δηνάρια, και μόνο με βάση τις εισφορές υπάρχουν έσοδα περίπου τριών δισ. δολαρίων», είπε ο Despotovski. Οι Ζώνες Τεχνολογικής και Βιομηχανικής Ανάπτυξης έκλεισαν το 2022 με νέες επενδύσεις άνω των 430 εκατ. ευρώ, ενώ περισσότερες επενδύσεις αξίας άνω των 200 εκατ. ευρώ βρίσκονται στην τελική φάση των συνομιλιών.

2. Οικονομικές ειδήσεις

-Χωρίς προοδευτικό φόρο το 2023

Η διάταξη που ορίζει προοδευτική φορολογία σύμφωνα με τον Νόμο για το Προσωπικό Εισόδημα δεν θα ισχύει πλέον από την 1η Ιανουαρίου 2023. Δεν θα φορολογούνται ούτε τα επιτόκια για προθεσμιακές καταθέσεις. Η Κυβέρνηση ήρε αυτές τις διατάξεις από τον Νόμο για το Προσωπικό Εισόδημα που ψηφίστηκε στη Βουλή. Η φορολόγηση των επιτοκίων για τις προθεσμιακές καταθέσεις θα αναβληθεί μέχρι την έναρξη της χώρας στην ΕΕ, επειδή, σύμφωνα με την Κυβέρνηση, «είναι σημαντικό να παρακινούνται οι άνθρωποι να εξοικονομούν χρήματα σε περιόδους υψηλού πληθωρισμού». Ο προοδευτικός φορολογικός συντελεστής, ο οποίος υποτίθεται ότι θα άρχιζε από την 1η Ιανουαρίου, δημιουργεί μεγαλύτερη σύγχυση, σύμφωνα με την Κυβέρνηση, γι' αυτό και ανεστάλη. Ο φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων και ο φόρος κερδών θα παραμείνουν στο 10%. Στο 18% θα παραμείνει και ο συντελεστής ΦΠΑ, αλλά λόγω της τρέχουσας οικονομικής κρίσης ο φορολογικός συντελεστής στα βασικά είδη διατροφής θα ανέλθει στο 5%, ενώ τα πιο πολυτελή είδη διατροφής που φορολογούνται επίσης με 5%, θα φορολογούνται πλέον με 10%. Λόγω των ειδικών παγκόσμιων οικονομικών συνθηκών, η Κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι τα επανεπενδυμένα κέρδη δεν θα φορολογούνται για καμία επένδυση (αντί της αρχικής πρότασης για απαλλαγή από φόρους επενδύσεων σε ψηφιοποίηση και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας). Η Κυβέρνηση έχει ανακοινώσει ότι οι νομικές τροποποιήσεις θα καθορίσουν τους μηχανισμούς που θα προστατεύουν αυτές τις φορολογικές ελαφρύνσεις από κατάχρηση, δηλαδή εάν ο φορολογούμενος εφαρμόζει εσφαλμένα τις διατάξεις για επανεπένδυση κερδών, θα πληρώσει πέντε φορές περισσότερους φόρους.

-Νέες αυξήσεις σε συντάξεις και κατώτατο μισθό

Σύμφωνα με ανακοίνωση της Κυβέρνησης, τον Μάρτιο θα υπάρξει αύξηση των συντάξεων μεταξύ 6% και 7% για τους 330.000 συνταξιούχους, ενώ ο κατώτατος μισθός θα αυξηθεί κατά 10% και θα ανέλθει σε σχεδόν 20.000 δηνάρια το πρώτο τρίμηνο.

-Σταδιακή επιβράδυνση του πληθωρισμού το 2023

Το 2023 αναμένεται σταδιακή επιβράδυνση του πληθωρισμού, ο οποίος μεσοπρόθεσμα θα επανέλθει σε ποσοστό περίπου 2%, δήλωσε η Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας, Anita Angelovska-Bezonska, αναφέροντας ότι οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις είναι απαραίτητες για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της οικονομίας.

-Μειωμένο έλλειμμα και πραγματοποίηση κεφαλαιουχικών επενδύσεων στο 88 %

Το Υπουργείο Οικονομικών ανακοίνωσε ότι τα συνολικά έσοδα το 2022 ανήλθαν στο 99%. Το δημοσιονομικό έλλειμμα ήταν χαμηλότερο κατά 117,6 εκατ. ευρώ, ή 8,7% σε σχέση με το 2021. Οι κεφαλαιουχικές δαπάνες πραγματοποιήθηκαν κατά 88%, ήτοι υψηλότερες κατά 85 εκατ. ευρώ περίπου σε σύγκριση με το 2021. Το 2022 επιτεύχθηκε και επιστροφή ΦΠΑ, η οποία ήταν κατά 208 εκατ. ευρώ υψηλότερη από το προηγούμενο έτος.

-Εξωτερικό χρέος, γ' τρίμηνο 2022

Στο τέλος του τρίτου τριμήνου του 2022, το καθαρό εξωτερικό χρέος σημείωσε τριμηνιαία μείωση 51 εκατ. ευρώ και μειώθηκε σε 3.905 εκατ. ευρώ στο τέλος Σεπτεμβρίου 2022. Το ακαθάριστο εξωτερικό χρέος αυξήθηκε ανά τρίμηνο κατά 724 εκατ. ευρώ (ή 79,4% του προβλεπόμενου ΑΕΠ για το 2022) και ανήλθε στα 11.077 εκατ. ευρώ στο τέλος του τρίτου τριμήνου. Οι ακαθάριστες εξωτερικές απαιτήσεις αυξήθηκαν κατά 775 εκατ. ευρώ και ανήλθε σε 7.172 εκατ. ευρώ (ή 51,4% του προβλεπόμενου ΑΕΠ).

-160.125 άνεργοι που αναζητούν εργασία, έως τα τέλη Νοεμβρίου 2022

Ο Οργανισμός Απασχόλησης Βόρειας Μακεδονίας (AVRSM) δημοσίευσε στοιχεία σύμφωνα με τα οποία, ολοκληρώνοντας τον Νοέμβριο του 2022, υπάρχουν 113.547 ενεργά άτομα που αναζητούν εργασία στη χώρα. Από το σύνολο των ενεργών ατόμων που αναζητούν εργασία, 69.320 δεν έχουν ολοκληρώσει τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ενώ 58.840 δεν έχουν καθόλου εκπαίδευση, πράγμα που σημαίνει ότι περίπου οι μισοί από τους ενεργούς αναζητούντες εργασία δεν διαθέτουν τα κατάλληλα προσόντα που να ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των αγορών εργασίας. Η AVRSM καταγράφει επίσης 46.551 «παθητικούς αιτούντες εργασία», δηλαδή άτομα που αναφέρονται στην AVRSM ως άνεργοι μία φορά κάθε 6 μήνες. Αυτό σημαίνει ότι αυτή τη στιγμή 160.125 πολίτες είναι εγγεγραμμένοι ως άνεργοι από το AVRSM και σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2022, ο αριθμός μειώθηκε κατά 17.671, δηλαδή τον Ιανουάριο υπήρχαν 177.796 εγγεγραμμένοι αιτούντες εργασία.

-Εκτιμήσεις Παγκόσμιας Τράπεζας για την οικονομία της Βόρειας Μακεδονίας

Η Παγκόσμια Τράπεζα αναθεώρησε επί τα χείρω τις προβλέψεις της για την οικονομική ανάπτυξη της Βόρειας Μακεδονίας για το 2023, κατά 0,7% , ή 2,1% από 2,4%. Αναμένεται δε ήπια βελτίωση για το 2024, με ρυθμό ανάπτυξης στο 2,7%. «Ωστόσο, υπάρχει σημαντική πολιτική αβεβαιότητα, με κίνδυνο τα κοινοβουλευτικά αδιέξοδα να προκαλέσουν καθυστερήσεις στην εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων και έτσι να αποτρέψουν την αποτελεσματική απορρόφηση των σχετικών κονδυλίων», δήλωσε η Παγκόσμια Τράπεζα στην τελευταία έκθεσή της. Η μέση ανάπτυξη της περιοχής των Δυτικών Βαλκανίων είναι 2,5% το 2023 και 3,1% το 2024.

-Κατάλογος οφειλετών από την Υπηρεσία Δημοσίων Εσόδων (PRO)

Η Υπηρεσία Δημοσίων Εσόδων (PRO) δημοσίευσε τον πιο πρόσφατο ενημερωμένο κατάλογο οφειλετών προς το Δημόσιο, που ολοκληρώνεται με την 31η Δεκεμβρίου 2022. Η νέα λίστα περιλαμβάνει 3.291 φυσικά πρόσωπα και 1.675 νομικά πρόσωπα, με συνολικό καθαρό χρέος προς PRO περίπου 8 δισ. δηνάρια, εκ των οποίων σχεδόν τα 7,75 δισ. δηνάρια είναι χρέη για φόρους και εισφορές, ενώ τα 183 εκατ. δηνάρια χρέη για τελωνειακά έξοδα. Μεταξύ των εταιρειών με τα μεγαλύτερα χρέη προς την PRO είναι επίσης αρκετές κρατικές επιχειρήσεις και ιδρύματα, όπως το εργοστάσιο Kolska, ή το Σπίτι Πολιτισμού Iljo Anteski – Smok στο Τέτοβο. Η λίστα μπορεί να ανευρεθεί στην επίσημη ιστοσελίδα της PRO, στον ακόλουθο σύνδεσμο:

http://www.ujp.gov.mk/mk/otvoreni_povici/pogledni/572.

-S&P: Σταθερό νόμισμα και επαρκώς κεφαλαιοποιημένος τραπεζικός τομέας

Το δηνάριο παραμένει σταθερό και δεν αναμένεται πίεση την επόμενη περίοδο στα συναλλαγματικά αποθέματα. Η υγεία του τραπεζικού συστήματος διατηρείται, με κεφαλαιοποίηση επαρκή και σταθερή, ενώ τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια παραμένουν σε χαμηλό επίπεδο, σημειώνει έκθεση του Standard & Poor's (S&P), η οποία επιβεβαιώνει την πιστοληπτική ικανότητα της Βόρειας Μακεδονίας σε BB- με σταθερή προοπτική. Ο οργανισμός επισημαίνει ευνοϊκές τάσεις στα συναλλαγματικά αποθέματα, τα οποία έφτασαν τα 3,9 δισ. ευρώ στο τέλος του 2022. Σύμφωνα με την S&P, οι τιμές της ενέργειας σταθεροποιήθηκαν τους τελευταίους μήνες, επομένως δεν αναμένεται σημαντική πίεση στα συναλλαγματικά αποθέματα. Επιπλέον, σύμφωνα με τις προσδοκίες του οργανισμού, τα αποθεματικά θα συνεχίσουν να αυξάνονται με την αναμενόμενη μείωση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών και των χρηματοοικονομικών εισροών μέσω άμεσων επενδύσεων και ορισμένων ροών χρέους. Η συναλλαγματική ισοτιμία παραμένει σταθερή και δεν αναμένονται αλλαγές στη συναλλαγματική ισοτιμία του δηναρίου. Η έκθεση του S&P για την πιστοληπτική αξιολόγηση της χώρας σημειώνει ότι σε αντίθεση με άλλες χώρες της περιοχής, οι διασυνδέσεις του χρηματοπιστωτικού τομέα της εγχώριας οικονομίας με τη

Ρωσία είναι μικρές, πράγμα που σημαίνει ότι δεν υπάρχουν άμεσες αρνητικές επιπτώσεις μεταφοράς για το εγχώριο τραπεζικό σύστημα από την κρίση. Σε ό,τι αφορά τον τραπεζικό τομέα, ο οργανισμός υπογραμμίζει τη σταθερότητά του, καθώς τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια παραμένουν σε χαμηλά επίπεδα, στο επίπεδο του 3,2%, ενώ ο συντελεστής κεφαλαιοποίησης του τραπεζικού τομέα είναι επαρκής και σταθερός και ανέρχεται στο 17,7%. Η S&P σημειώνει μέτρα που έλαβε η Κεντρική Τράπεζα σε επίπεδο ρευστότητας, αλλαγές στην επιτοκιακή πολιτική και στο υποχρεωτικό αποθεματικό, καθώς και μακροπροληπτικά μέτρα. Η έκθεση υπογραμμίζει τον ρόλο τους στη σταθεροποίηση του πληθωρισμού και των πληθωριστικών προσδοκιών, στη στήριξη της διαδικασίας μετενίσχυσης της οικονομίας, καθώς και στην περαιτέρω ενίσχυση της ανθεκτικότητας του τραπεζικού συστήματος.

3. Ευρωπαϊκή προοπτική

-Απορρόφηση κονδυλίων από το IPARD

Με το πρόγραμμα IPARD 2 (Μέσο Προενταξιακής Βοήθειας για την Αγροτική Ανάπτυξη), συνήφθησαν 2.369 συμβάσεις και χρησιμοποιήθηκε το 98% των διαθέσιμων χρημάτων, σε αντίθεση με τη χρήση του IPARD 1 όταν χρησιμοποιήθηκε μόνο το 20% των χρημάτων.

4. Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις

-Η EBRD υποστηρίζει την πρώτη επένδυση της χώρας σε υποδομές στερεών αποβλήτων

Υπεγράφη πρόσφατα συμφωνία ΔΒΜ με Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD) για δάνειο 55 εκατ. ευρώ για την δημιουργία τριών περιφερειακών ολοκληρωμένων συστημάτων διαχείρισης απορριμμάτων, σύμφωνα με τα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε πέντε περιφέρειες της χώρας (Polog, Southwest, Pelagonija, Vardar, Southeast). Εν προκειμένω, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Χωροταξίας σχεδιάζει να κατασκευάσει νέους και να αποκαταστήσει υφιστάμενους χώρους υγειονομικής ταφής, να κατασκευάσει νέους σταθμούς μεταφοράς, υποδομές συλλογής και μεταφοράς απορριμμάτων και ένα κέντρο ανακύκλωσης. Στόχος είναι η εφαρμογή καλύτερης συλλογής, μεταφοράς και διάθεσης των απορριμμάτων και η κατασκευή χώρων υγειονομικής ταφής σύμφωνα με την εθνική και κοινοτική νομοθεσία για τους ΧΥΤΑ. Η επένδυση περιλαμβάνει την αγορά κοντέινερ για τα αστικά απορρίμματα και οχημάτων για την αποκομιδή αστικών απορριμμάτων. Επιπλέον, θα υλοποιηθεί εκστρατεία ευαισθητοποίησης του πληθυσμού σχετικά με την επιλογή των απορριμμάτων και τα οφέλη αυτής της διαδικασίας. Το έργο θα επωφεληθεί επίσης από τη χρηματοδοτική στήριξη άλλων δωρητών, εκ των οποίων 24 εκατ. ευρώ θα λάβουν τη μορφή επενδυτικών επιχορηγήσεων και 13,1 εκατ. ευρώ για τεχνική βοήθεια. Μεταξύ των χορηγών είναι η Ελβετική Κρατική Γραμματεία Οικονομικών Υποθέσεων (SECO), η Σουηδική Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (SIDA) και το Επενδυτικό Πλαίσιο Δυτικών Βαλκανίων (WBIF). Ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Χωροταξίας Naser Nuredini τόνισε ότι, η επένδυση είναι κρίσιμης σημασίας για ένα πιο πράσινο και βιώσιμο μέλλον της Βόρειας Μακεδονίας, προσθέτοντας ότι όχι μόνο θα μειώσει σημαντικά τη ρύπανση, που είναι η πρώτη προτεραιότητα για τους πολίτες, αλλά θα αποτελέσει το κορυφαίο παράδειγμα για την εισαγωγή και ανάπτυξη νέων έργων στον τομέα της κυκλικής οικονομίας.

5. Ειδήσεις γενικού ενδιαφέροντος

-Η Orca Holding σχεδιάζει να κατασκευάσει «Νοσοκομείο Μητέρας και Παιδιού»

Η φαρμακευτική εταιρεία «Replek» πούλησε τη γη 4.000 τετραγωνικών μέτρων της αγοράς Hubo στην Orca Holding μέσω δημοπρασίας. Σε αυτό το οικόπεδο, το οποίο βρίσκεται δίπλα στην Κλινική Acibadem Sistina, έχει χορηγηθεί οικοδομική άδεια για 40.000 τετραγωνικά μέτρα επιφάνειας και υπόγειου. Η Orca Holding σχεδιάζει να κατασκευάσει ένα «Νοσοκομείο Μητέρας και Παιδιού» καθώς και μια ιατρική σχολή. Το νέο κτίριο θα συνδεθεί με την Κλινική Acibadem Sistina, συνεπώς η εν λόγω Κλινική θα αποκτήσει ένα τεράστιο νοσοκομειακό συγκρότημα 70.000 τετραγωνικών μέτρων, το οποίο θα καλύπτει όλες τις ιατρικές δραστηριότητες, θα έχει χωρητικότητα 550 κλινών και θα διαθέτει και ιατρική σχολή. Με αυτόν τον τρόπο η Acibadem Sistina θα γίνει η μεγαλύτερη ιατρική μονάδα σε ολόκληρη την περιοχή. Το deal είναι ύψους 92 εκατ. δολαρίων, δηλαδή περίπου 1,5 εκατ. ευρώ.

-Απαρχαιωμένα υδροηλεκτρικά συστήματα

Τα αρδευτικά συστήματα είναι απαρχαιωμένα και λόγω της μακράς περιόδου ακανόνιστης συντήρησης εν μέρει είναι μη λειτουργικά και δημιουργούν μεγάλες απώλειες νερού, καταλήγει η Κρατική Ελεγκτική Υπηρεσία που διενήργησε έλεγχο με θέμα «Χρήση αρδευτικού νερού». Τα περισσότερα διαθέσιμα κονδύλια, από τον προϋπολογισμό της Δημοκρατίας της Βόρειας Μακεδονίας - 92,2 εκατ. ευρώ και από δάνεια 193 εκατ. ευρώ, προορίζονται για την κατασκευή υδροηλεκτρικών συστημάτων πολλαπλών χρήσεων και την ανακατασκευή αρδευτικών συστημάτων. Τα απαρχαιωμένα συστήματα οδηγούν τα δύο τρίτα των γεωργικών εκτάσεων να αρδεύονται εκτός των συστημάτων ή να μην χρεώνονται για νερό.

-Νομοσχέδιο για τις εργασιακές σχέσεις στην ΔΒΜ

Το Υπουργείο Εργασίας της ΔΒΜ επεξεργάζεται σχέδιο νόμου που ρυθμίζει τις εργασιακές σχέσεις στην χώρα. Από τις προβλέψεις του νομοσχεδίου που μέχρι σήμερα έχουν γίνει γνωστές, ξεχωρίζει η δυνατότητα των εργοδοτών να συνάπτουν συμβάσεις ορισμένου χρόνου με εργαζομένους, η συνολική διάρκεια των οποίων όμως δεν δύναται να υπερβαίνει τα 2 έτη (από 5 που ισχύει σήμερα). Κατόπιν, η εργασιακή σχέση θα μετατρέπεται υποχρεωτικά σε αορίστου χρόνου. Επιπλέον, εγκαινιάζονται νομοθετικές προβλέψεις νέων μορφών απασχόλησης όπως η εξ αποστάσεως, οι οποίες κατά το αρμόδιο Υπουργείο θα συμβάλουν στη μείωση της ανεργίας των νέων. Τέλος, αίρεται το όριο των ετήσιων υποχρεωτικών αδειών μετ' αποδοχών (26 ημέρες) αφήνοντας να διαμορφωθούν, κατά περίπτωση, από τις συλλογικές συμβάσεις μεταξύ εργατικών ενώσεων και εργοδοτών. Σε κάθε περίπτωση όμως, προβλέπεται η διατήρηση του κατώτατου ορίου στις 20 εργάσιμες ημέρες ετησίως. Το νομοσχέδιο βρίσκεται την τρέχουσα περίοδο στο στάδιο της διαβούλευσης και αναμένεται να κατατεθεί στην Βουλή την ερχόμενη άνοιξη.

6. Εκδηλώσεις και εκθέσεις

-Συμμετοχή Κεντρικής Τράπεζας στο Φόρουμ Euromoney 2023

Η Κεντρική Τράπεζα της ΔΒΜ εξακολουθεί να είναι ένας από τους υποστηρικτικούς πυλώνες για τη διατήρηση της χρηματοπιστωτικής και μακροοικονομικής σταθερότητας στη χώρα, δήλωσαν η Διοικήτρια της Τράπεζας Anita Angelovska Bezhoska και η Charlotte Ruhe, Διευθύνουσα Σύμβουλος της EBRD για την Κεντρική και Νοτιοανατολική Ευρώπη, κατά τη συνάντηση στο περιθώριο του Φόρουμ Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης Euromoney 2023 στη Βιέννη. Σύμφωνα με το δελτίο τύπου της Κεντρικής Τράπεζας, θα ληφθούν όλα τα απαραίτητα μέτρα και θα χρησιμοποιηθούν όλα τα διαθέσιμα μέσα, εάν χρειαστεί, για την εκπλήρωση της εντολής της Τράπεζας για διατήρηση της μεσοπρόθεσμης σταθερότητας των τιμών, καθώς και του εγχώριου νομίσματος. Κατά τη συνάντηση συζητήθηκαν η τρέχουσα οικονομική κατάσταση στην περιοχή και στη χώρα, οι δραστηριότητες που έχει αναλάβει η Κεντρική Τράπεζα, καθώς και οι προσδοκίες και οι προβλέψεις για εφέτος και μεσοπρόθεσμα. Η Angelovska Bezhoska υπογράμμισε ότι ως μια μικρή και ανοιχτή οικονομία, όπου το κόστος τροφίμων και ενέργειας αποτελεί περίπου το μισό του καλαθιού κατανάλωσης, είναι εξαιρετικά επιρρεπείς σε κραδασμούς στις διεθνείς αγορές, οι οποίοι εξαπλώνονται γρήγορα στην εγχώρια οικονομία. Για τη διατήρηση της σταθερότητας των τιμών, η Τράπεζα έχει ήδη αρχίσει να λαμβάνει μέτρα για την απόσυρση ρευστότητας μέσω παρεμβάσεων στην αγορά συναλλάγματος από τα τέλη του 2021. Από την άνοιξη του 2022 άρχισε επίσης να εφαρμόζει ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων σε πολλά νομισματικά μέσα, συμπεριλαμβανομένης της αύξησης του βασικού επιτοκίου, και επίσης ενεργοποίησαν μακροπροληπτικά μέτρα που επιτρέπουν τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Η Angelovska Bezhoska σημείωσε επίσης ότι, λαμβάνοντας υπόψη τις προσδοκίες για κινήσεις των τιμών των τροφίμων και της ενέργειας στις παγκόσμιες αγορές, καθώς και τα μέτρα που έλαβαν οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής, αναμένεται επιβράδυνση του πληθωρισμού φέτος. Η Angelovska Bezhoska είπε ότι στόχος της Τράπεζας είναι ο πληθωρισμός να υποχωρήσει ξανά στο 2% μεσοπρόθεσμα. Αναφερόμενη στη σταθερότητα της οικονομίας, η Angelovska Bezhoska υπογράμμισε επίσης τη σημασία του τραπεζικού τομέα, ο οποίος, παρά τις κρίσεις που ακολούθησαν, εξακολουθεί να είναι υψηλής κεφαλαιοποίησης και ρευστότητας, δηλαδή έχει διατηρήσει την ανθεκτικότητά του και ταυτόχρονα παρέχει συνεχή πιστωτική υποστήριξη για την οικονομία.

-Διάσκεψη για τις οικονομικές προκλήσεις το 2023

Στις 16.1.2023 πραγματοποιήθηκε στα Σκόπια συνέδριο με θέμα «Οικονομικές προκλήσεις το 2023: Πώς να διατηρήσετε την οικονομική ανάπτυξη και να μεταμορφώσετε την οικονομία», που διοργανώθηκε από το Συμβούλιο Προώθησης της Ανώτατης Εκπαίδευσης και Στρατηγικής Έρευνας

στο Οικονομικό Επιμελητήριο Βόρειας Μακεδονίας. Στόχος του συνεδρίου ήταν να συγκεντρώσει τους δημιουργούς οικονομικής πολιτικής και τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων, καθώς και εκπροσώπους της επιχειρηματικής κοινότητας, επιτρέποντας τον διάλογο δημόσιου-ιδιωτικού τομέα και την παρουσίαση διαφορετικών απόψεων και μέτρων για τη δημιουργία αποτελεσματικών οικονομικών πολιτικών. Το Οικονομικό Επιμελητήριο φιλοδοξεί να καταστήσει αυτό το ετήσιο συνέδριο, που θα πραγματοποιηθεί τον Δεκέμβριο, προάγγελο των οικονομικών πολιτικών και των συνθηκών επιχειρηματικής δραστηριότητας το επόμενο έτος.

-Ετήσιο Συνέδριο Κυβέρνησης ΔΒΜ «Έτος Νέων Ευκαιριών» (Σκόπια, 30-31.1.2023)

Στο ετήσιο συνέδριο, που έλαβε χώρα στο ξενοδοχείο Aleksandar Palace στα Σκόπια, ανώτατοι και ανώτεροι κυβερνητικοί αξιωματούχοι, εκπρόσωποι φορέων, Επιμελητηρίων και ακαδημαϊκής κοινότητας παρουσίασαν και απάντησαν σε ερωτήσεις σχετικά με τα αποτελέσματα του κυβερνητικού έργου το 2022 και τις προτεραιότητες για το 2023, αλλά και τις προοπτικές-ευκαιρίες ανάπτυξης το τρέχον έτος. Βασικό μήνυμα του ΠΘ της χώρας Dimitar Kovacevski, αλλά και του Πρώτου Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης και Υπουργού Πολιτικού Συστήματος και Διακοινοτικών Σχέσεων, Artan Grubi, ήταν η ευρωπαϊκή προοπτική ως η μόνη εναλλακτική για την ανάπτυξη της χώρας. Εξ άλλου, η «ευρωπαϊκή συμμαχία» δημιουργεί ευκαιρίες για την υλοποίηση σημαντικών έργων: από τα στρατηγικής σημασίας υποδομών (ανάπτυξη οδικού και σιδηροδρομικού δικτύου), και για τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών (σχολεία, νοσοκομεία, συστήματα αποχέτευσης, ύδρευσης και διαχείρισης λυμάτων), έως μεταρρυθμίσεων στον τομέα του κράτους δικαίου, αλλά και για την καταπολέμηση της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος.